

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyed-
évre 2 frt 50 kr, egy óra 1 forint.

Megjelenik mindennap.
vasárnap kivételével.

Felolós szerkesztő:

Vértesi Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Széchenyi-utca 1761. sz.
Kunz József ur kereskedésével szemben.

Árverések a legmérsékeltbb árszámítás mellett vétetnek fel.
Egyes szám 4 kr.

Aggályok.

Debreczen, márczius 3.

Az országgyűlés megnyitásával, megoldásra váró, korszakalkotó feladatok egész sora áll előttünk.

A törvényhozás működésének zavartalan lefolyását és kívánatos sikert ígérnek oly tényezők, melyek talán soha sem voltak ily kedvezőleg csoportosítva mint ma — másrésről pedig a törvényhozás másik faktorának: a magyar királynak alkotmányos érzése és nemzetünk iránti hajlandósága és jóakarata együtt van egy kipróbált tehetségű kormányval, melyet a parlament impozáns többsége támogat.

Allamháztartásunk továbbá rendezve van, közgazdasági viszonyaink a lehető legkedvezőbbek, a külbéke egyidőre legálabb annyira amennyire biztosítottnak látszik — szóval látszólag megvannak mindazok a jelentőségteljes tényezők, — melyek a megnyitott országgyűlési czyklus működésének sikert biztosítani vannak hivatva.

És mégis, csudálatos de úgy van, ez ország komolyan gondolkozó többsége

telkes bizalom helyett bizonyos aggodalommal néz a megnyitott országgyűlés elé. Fél, nem az ellenzék nagy hangjától, — hanem az esetleg előállható botrányoktól és ezektől a botrányoktól nem a kormányt félti, hanem a nemzet államfentartó józan-ságába vetett hitet és bizalmat.

Es erre az aggodalomra első sorban okot ad az ugynevezett nemzeti párt, — mely a választási campagne alatt megmutatta nem annyira azt, hogy milyen mérvű agitációra képes, mint inkább azt, hogy a kormányhatalomért való meddő és reménytelen küzdelemben mennyire elragadtatja magát rosszra törő indulatai által.

Mely indulatok most kétszeres düh-hel fogják e párt férfait izgatni, miután a választások nem hozták meg nekik a kívánt eredményeket — és ezért fenyegetőznek szóval és írásban, hogy megakadályozzák a parlamentet munkálkodásában, ha a kormány vissza nem lép.

Igy készítik elő az obstrukciót és a botrányhadjáratot, mely pedig még látszatát is nélkülözi bármi erkölcsi jogosultságnak — és melynek egész ódioma kizárólag az ő vállakra fog neheznedni, átlátszó intrigáik s személypoliti-

kai cultusaik fátyla ha egyszer s valószínűleg mihamarább fel fog lebbenni.

A nemzet azonban elvárja az új parlamenttől, hogy ezt a magát a parlamentarizmust megtámadni ígérkező forradalmat le fogja csendesíteni, mielőtt az az egész parlamentarizmust megbénítaná, s fenn fogja tartani lehetőségét annak, hogy a sok oldalról kedvező tényezők összehatása alatt áldáshozó s termékeny munkálkodást lehessen kifejtteni.

Belföld.

A polgári eljárás reformja. Szilágyi Dezső igazságügyminiszter a képviselőház egyik közlelbbi ülésén be fogja nyújtani a sommás eljárásról és a végrehajtási törvény módosításáról szóló törvényjavaslatokat, amelyek a megokolással együtt már ki is lettek nyomva.

A képviselőház mai ülésében a ház elnöke jelentést fog tenni arról, hogy a több kerületében megválasztott képviselők közül azok, a kiknek nyilatkozata még nem közöltetett a házzal, melyik kerület megbízását tartják meg, s ennek folytán mely kerületekben lesz új választás elrendelendő. Mint halljuk, Pécsen, melynek képviselőteről Baross Gábor miniszter lemond báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert fogják képviselőjelöltnek felleptetni.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

Huszár is volt, Bécsbe is volt.

— Szomorú történet. —

— Lánosz-Hornyák Viktortól. —

Takta-közben laktunk, voltak ott egy faluban olyan „arany-paraszt“ a rokonaim, akik állottak vagy 100,000 frtig, de azért szántóvető emberek valának.

En már nagy diák voltam Sárospatakon és mikor haza szabadultam, körülfogott a falu leánysága és legénysége, a kiket én mohón akartam bele hozni abba a tudományokba, melyeket magamba szívtam az iskolában.

Magamnak is volt ott két szép legényrokonom, akik roppantul szerettek. Emlékszem, hogy egyszer majd halálra vertek két idegen falubeli legényt, mert kételkedtek a tudományomban.

Es az a sajátságos, hogy ők magok kötve hittek a komának s azt sem bánták, ha az én falubeliim nem hittek az én csalhatatlanságomban. De más falubeli ne merte légyen azt megpróbálni!

Ki merem mondani, hogy a világon a parasztlak között legműveltebb a református magyar parasztlak nép. Sok a józan esze, az ő iskolájában megtanul annyit, a meunyi az ő életszükséglete s aztán ha olyasmit beszélnek neki, a mit ő fel nem foghat, azt egyszerű-

en — nem hiszi. Ezt a népet felültetni nem lehet se boszorkányos, se kísértetes históriákkal, se valósággal, ha csak az ember kézzelfoghatólag be nem bizonyítja nekik.

Képzeltető az én helyzetem, a ki mohón civilizálni akartam az én hajdani iskolatársaimat. Az én magasabb tudományomat egyszerűen megmosolyogták s néha utánatette egyik másik:

— En már hinném Viktor, de a Nyakigláb erőnek erejével nem akarja hinni.

Es a Nyakigláb volt a falu bolond harangozója.

— De hiszen majd megmutatnám én nektek, csak lenne itt két magdeburgi féltékem! pöfögtem én nagy dühösen.

— Hát az mi az isten csudája?

— Két akkora fél üres gömb mint az öklöd, melyek összeillenek s ha kiszivatják belőle a levegőt, a külső légnyomás úgy összeszorítja, hogy ha te Laczi meg te Pista az egyik végére befogjátok a híres négy-négy lovaitokat, hát nem bírják széjjel huzni.

Kolosszális kaczagás volt rá a telelet. Laczi még meg is haragudott, hogy így lebecsméreltem a híres négy lovat.

Ebben a percben megszólalt Andris:

— Ne röhögjétek. Viktusnak igaza van. A falu rögtön elhallgatott. Elhitte a mit mondtam. En dühömben a földhöz vertem magamat.

Mert tudják meg kérem, hogy ez az Andris a Lacziék kocsisa volt. Gyönyörű

szál legény, a kit annak idején besoroztak huzárnak s az ezredével elvitték Bécsbe, ott a „rajcsur“-ban elesett vele a ló s ráesett az Andris czombjára, a mi miatt eltört. Ekkor haza küldték, otthon teljesen fel is gyógyult. Ez az ember annyira szeretett engem, hogy egyszer össze vissza törte magát a Takta jegyen, mikor koresolyáztam; azt hitte, hogy az az ördögös jószág e l r a g a d t velem s ő minden áron utól akart érni.

A mit pedig Andris mondott, szent volt a faluban, mert Andris huszár is volt, Bécsbe is volt!

Engem nagyon szerettek, nagyra is voltak a tudományommal, de ha Andris azt mondta volna valami mondásomra, hogy az nem igaz, hát akkor nem hittek volna nekem. Mert az Andris huszár is volt, Bécsbe is volt!

Most is éppen az bosszantott, hogy András csupa szeretetből igazolt engem, pedig hát a nagyapjának a nagyapja sem hallott semmit se a magdeburgi féltékekről! Tehát csak azért hisznek nekem, mert Andris igazat ad?

Felugrottam a földről, hol dühömben henteregtem és egyenesen Andrisra mutattam:

— Pedig pusztá levegővel le tudlak téged győzni te nagy mahomet ember, a pusztá levegővel földhöz tudlak vágni.

— Igen, Viktus a pusztá levegővel földhöz tudna engemet vágni — mondja

Tisza István új kerülete. Tisza István, az újbányai kerület képviselőjelöltje Kazy János bars megyei főispán kíséretében választókerületbe érkezett, hol a lakosság nagy lelkesedéssel fogadta őket. Tisza Istvánt beláthatlan kocsisor kísérte a városba. Hüttl József min. tanácsos tiszteletére díszbédet adott, melyen számosan felköszöbötöttek Tisza Istvánt. Mint hogy Tiszának számbavehető ellenjeltje nincs, megválasztását erősen remélik.

Orthodox rabbik a recepczió ellen. Orthodox rabbik országos gyűlést tartottak a fővárosban. A gyűlés tárgyát a recepczió képezte, Schreiber pozsonyi rabbi mint elnök kijelentette, hogy a recepczióra még nem érett meg az idő. Annak a félelmének is kifejezést adott, hogy a recepczió maga után vonja a vegyesházasságokat, a mi nek ő heves ellenzéke lesz. Az értekezlet elhatározta, hogy körlevelet intéz a hitorszosokhoz s ebben erőlyesen fellép a recepczió ellen.

Külföld.

Orosz vád monarchiánk ellen. Pet. Novosztihov intézet levelében Stancsevics bolgár emigráns annak a nézetnek adott kifejezést, hogy nem Stambulov és Ferdinánd tejedelm kormányoznak Bulgáriában, hanem Ausztria-Magyarország kormányoz Koburg herceg és Burian ügyvivő közvetítésével. Angolország fölvetette a Kelet-Ruméliával való egyesülés kérdését, hogy feszült viszonyt idézzen elő Bulgária és Oroszország között; most pedig a bolgár egyház egyesítésével állnak elő osztrák-magyar és angol recipe szerint, hogy ezáltal szakadást idézzenek elő az orthodox egyház és Oroszország rovására.

Stambulov Bulgária függetlenségének legnagyobb ellensége. Stancsev azt állítja, hogy 1886-ban, a battenbergi bukása után, megkérdezte Stambulovot, hogy hát Ausztria-Magyarország karjaiba akarja-e hajtani Bulgáriát. Stambulov állítólag ezt felelte: „Ha Oroszország konfliktusba kerül Ausztria-Magyarországgal, s hatalmat annak az államnak adom át, melynek hadserege első vonul be Bulgáriába.“

Az új görög miniszterium az utolsó órában következőkép alakult meg: Constanto-

pulos miniszterelnök, belügyi- és ideiglenesen pénzügyminiszter; Phillaretos igazságügy és ideiglenesen külügyminiszter; Papamichalopoulos vallás- és közoktatás ügyi miniszter, Sachtouris tengerészeti és Mastrapas hadügyminiszter. Azt hiszik, a király azért kívánta a Delyannis-kabinet lemondását, mert attól tartott, hogy e kabinet intézkedései még élesebbé teszik a pénzügyi válságot.

Politikai martirok.

Még el sem olvadt a hó a Balkán ormain, fagyos szél süvit még szikláinak záporverte hasadékaiban s odalenn Európa vészzugában máris virágfakadás — vérvirág fakadása — jelzi a tavasz közeledését.

Európa történetében ezredeken át a tavasz volt mindig a szabadsági eszmék ébredésének korszaka. A legújabb kor történetében az összeesküvések és merényletek emléke fűződik a természet ébredéséhez. A mily bizonyos, hogy a Néva partjáról egy pár szem állandóan az Aja-Szofia kupoláin csüng, oly bizonyosra vehető, hogy a Balkán kikeletje újabb vérvirágokat fakaszt.

Tavaly Beltsew, az idén Vulkovics — jövő tavasszal ki tudja, kicsoda.

Beltsew esete óta Szófiában el vannak készülve az orvítamadásokra. Stambulov mindig fegyverrel és kísérettel jár az utcákon. De Vulkovics nem gondolhatott arra, hogy Konstantinápolyban is bérnyilkosok követik lépteit s gyanútalanul rohant bele a késbe, mely arra volt szánva, hogy Bulgárián üssön fájó sebet.

Mert az a kéz, mely a gyilkos eszközt vezette, ugyanaz, a mely Bulgária konszolidálása ellen dolgozik. Vulkovics a bolgár érdekek leghazafiasabb szószólója volt a fényes portán; az ő érdeme, hogy a szultán, ellentétülva az orosz és francia diplomácia fondorkodásainak, jóakaró passivitást tanusit Bulgária iránt; ő volt a bolgár önállóság eszméjének képviselője a portánál s ezt az eszmét kellett megőlni azoknak, kik éveken át si kellenül bujtogatták a portát Bulgária ellen.

A konstantinápolyi eset újabb bizonyítéka annak, — de egyuttal újabb figyelmeztetés Európa hatalmasai számára, — hogy az a kéz, mely ezinkosokat bérel, ott lebeg folyton az egész Balkán fölött s fáradhatlanul

dolgozik az aknán, melylyel utat akar magának törni az — Arany-szarvhoz.

Nem szabad s nem is akarjuk feltenni, hogy valamely „hivatalos“ egyéniség tudtával történt a Vulkovics elleni merénylet. De azok az emberek, melyek Bulgáriában évek óta folytatják a politikai vakondturást, a pánszláv politika emelőjén nevelkedtek, ma is abból tápiálkoznak s abból szívják magukba annak a paroxizmusnak a mérgét, mely az orgyilkosságot politikai szükségnek minősíti.

Lesújtó kényszerítés, hogy a gyenge Bulgáriának még bosszút sem szabad kiáltani a valódi gyilkos fejére. Fájdalomtól elszorult szívvel áll a bolgár nemzet martirjának ravatalánál s ha bosszúvágy izzó látvája dul is ereiben, — a politikai eszély — a hidegvér kegyetlen erényét parancsolja neki.

De ez a sirhant, mely tavaly Beltsew, s az idén a Vulkovics holtteste fölött emelkedett, utjelzőül szolgálhat a Balkán népeinek, hol keressék szabadságuk, kulturájuk és nemzeti önállóságuk kérélhetetlen ellenségeit.

A civilizált Európa rokonszenve fokozott mértékben fordul a sok megpróbáltatáson és sok szenvedésen keresztülment fiatal bolgár állam felé. Szolgáljon ez neki vigaszul mély bánatában, de buzdításul is, hogy tovább haladjon azon az uton, mely számára Európa rokonszenvét megnyerte.

S bízzék benne s készüljön reá, hogy eljön a tavasz, — mely nemzeti martirjainak sirjából — a szabadság virágát fakasztja.

Farsang után.

— Böjti hangulat. —

Minden évben pár hét, mikor az emberiség mulat, tomboló vigassággal tölti be a levegőt, egyszóval kissé eltér az esztől. Ez a farsang.

Rákövetkezik a hamvazó szerda, az észretérés, a böjt, a vezeklés. Ennek a megkezdő napja, a hamvazó szerda tegnapelőtt volt, mikor a bűnös emberiség megemlékezik arról, hogy egész élete csak röpke árnyék, hogy egész valója csak por és hamu s ennek jelképül hamut hint a fejére.

Szép, szép csak hogy ez nem egyéb, mint a szent tradíció ködös idejéből fennmaradt kifejezés, melynek értéke semmi, modern aprópénzre fölváltva.

Andris, az óriási szál legény egész komolyan.

És a falu, a helyett, hogy nevetett volna, komoly maradt és elhítte, mert Andris mondta, a ki huszár is volt, meg Bécsbe is volt. Csupa irántam való szeretetből mondta!

Én már nem tudtam hova lenni a névtelen dühtől. Alig érthetően susogtam:

— Nem kell hozzá más, csak egy talpatlan befőttes üveg, meg egy marhahólyag.

Igen, csak ezek kellene hozzá — ismételte az én Andrisom. De már ezt ő is megsokalta. Oda lépett hozzám és gyöngén meghuzta kabátom szárnyát. Ez azt jelentette, hogy ne ha z a z u d j a m már ilyen nagyokat, mert ezt még nek i sem hiszik el pedig huszár is volt, Bécsbe is volt.

Hanem a kabáthuzást a falu is észrevette s ebből megtudta, hogy mi ketten most p a k l i z u n k a hazudozásban s kitört a kaczagás. Én már nem tudtam dühömben mást tenni, mint hogy elszaladtam.

Vártam a bosszu óráját, a mi nem is késett. Tudtam, hogy a falu legényei gabonát szoktak szállítani Sárospatakra. Megvártam ezt az időt, s aztán kikértem a tanáromtól a természetani szertárt. Ide adta, mert én voltam abban a jobb keze. Bevittem oda az én szűrös atyámfiat Vettem egy marhahólyaggal bekötött üveg oszlopot, rátettem a légszivattyúra és kezdtem alóla kiszívni a levegőt. Az én szűrös atyámfiat kimeredt szemmel

nézték, hogy mi lesz ebből. A hólyag a légnomástól kezdett befelé horpadni és egyszer csak iróztató puffanással, mintha három ütég ágyut süttöttek volna el, beszakadt.

Mindenki a földre esett az iróztató esattanástól, melyre nem voltak elkészülve, csak Andris nem, bár ő is megrázkódott tőle.

A mint feltápáskodtak, nem engem, aki ezt a csodát műveltem, hanem Andrist bámulták, a ki nem bukott a földre. Szájról-szájra járt a suttogás közöttük:

— Huszár is volt, Bécsbe is volt!

Ereztem, hogy a tudományom megint cserben hagyott ezzel az óriással szemben. Pedig az odajött hozzám, megölelt és azt mondta:

— Viktus, te csodálatos ember vagy!

Ezt ő őszintén mondta, de „a falu“ azt hitte, hogy gonyol s a földről feltápáskodott emberek elkezdtek kacagni. Ez a kaczagás magyarázza meg aztán azt a bolondot, a mit tettem.

— No Andris — mondom — te erős ember vagy, nem ijedsz meg a magad árnyékától, mert huszár is voltál, Bécsbe is voltál, hanem adok én a kezébe egy rongyos drótot, ha erős ember vagy, azt e r e s z d e l, ha tudod.

Ezzel oda vittem a villany gépéhez s oda nyomtam a markába a gép nemleges drótját. A „falu“ újra nevetni kezdett. Az én Andrisom olyan mozdulatokat tett mintha szeretne volna képen nyalni a „falut“ a nevetésért, de a drótot természetesen nem tud-

ta elengedni. A „falu“ azt hitte, hogy ez is „móka“ és még jobban kaczagott az én tudományomon.

Én dühömben félig örülten forgatni kezdtem a villanygépet, a minek az lett az eredménye, hogy a villany Andrist úgy vágta földhöz, hogy csakugy elnyult a padozaton.

Megijedtem. Működésbe hoztam a villany-kiürítőt és segitettem felemelkedni a kocsisnak a földről.

— András, kedves cimborám, bocsáss meg, ugy-e nem haragszol? Hisz együtt jártunk az iskolába.

— Viktus, te csuffá tettél az egész falu előtt, mert földhöz vágta, holott én soha sem tudtalak volna téged földhöz vágni Pepig az iskolába de sokakat földhöz vágtam te miattad!

Nekem kicsordult a könnyem. Megesőkoltam a kocsisunkat:

— András cimborám, ne haragudj — hiszen kinevettek engem is!

— Hiszen nem is haragszom én te rád Viktus, de ez roszt jelent ám.

Csakugyan rosszat jelentett, mert a mint hazaérték az én nagy dicsőségemmel, már ott várt Andrásra az ezredparancs, hogy az eltörött czombjával nem lehet tovább huszár, hanem áthelyeztetik a 29. gyalogezredbe bakának.

Ezt nem viselhette el Andris, a ki huszár is volt, Bécsbe is volt. Sz i v e n l ö t t e

A homályos századok idejéből visszacsengő zsolozsmák hangja mindig gyöngébb és gyöngébb, megdönthetetlenek hitt parancsok ereje mindig ingadozóbb; figyelmünk más melodiákra neszel, a nagyképi auktoritásra szkeptikus mosolylyal felelünk. Urunk és parancsolónk a mindennapi szürke élet, mely amennyit elvesz az ideáiból ugyanannyit hozzátesz a valóhoz, átalakítja gondolkozómódunkat, nivellálja vágyainkat és reményeinket, szétfoszlatja illuzióinkat s tömörebbé teszi azt az alapot, amelyen állunk.

Hogy jól van-e ez így, vagy nem, azt fejtsék meg a világbölcsérek, a szociológusok, a filozófok, a moralisták s mindahány van ebből a fanyar népségből.

Ez a szürke élet, amely az emberiséget kivetkőztette századok megalkotta típusából s a modern embert gyurta belőle, a sutba dobta a vén kalendárium tekintélyét. Farsang alatt hivatalosan mulattak azok, akiknek módjukban állt; a böjtben s az év többi részeiben nem — hivatalosan mulatnak, zárt ajtókat mögött, vagy akár nyíltan is.

A nagy böjtben hivatalosan böjtölnek és vezekelnek azok, akiknek ez csak sport, akik az előző hetekben magukra haragították a fejüket, szívüket és gyomrukat; böjtölnek és koplálnak nem hivatalosan (de okvetlenül) azok, akik — souverain megvetésével a nagyböjtnek — koplálnak ugyanis, rongyos ruhában járnának ugyanis, küzdenének az élet száz és egy bajaival ugyanis, nemcsak a nagyböjtben, de a rákövetkező 8—9 hónapban, sőt az egész farsang alatt.

S itt a punctum saliens! Mert ezek nem egyházi, de társadalmi kérdést csinálnak e könyvszer-böjtből, mert ezeknek nincs farsangjuk, csak vezeklésük, örök, megszokás nélküli való vezeklésük, olyan vigságokért, olyan orgiákért, melyekben nem nekik volt részük... De már hallatszik az elégedetlenség moraja e vén világrész egynemű helyéről — éppen a nagyböjt küssőbén, mikor sokan csak sportból koplálnak.

Szomorú dolgok.

— Az árvamegyei inségről. —

Aki olvasta a „Régi jó tábla b i r á k a t“ Jókainak ezt a pompás regényét, az egészen tisztában lehet szokkal a szomorú dolgokkal amik most Árvában történnek.

A felsőmagyarországi nyomort mindig az idézi elő, ha a föld népét eszerben hagyja az ő egyetlen barátja, a krumpli.

Mikor ez a jelszó süvölt át Árván Lipót Turócson: „Nem termett krumpli“, az egyértelmű a végső kétségbeeséssel, amihez képest mind csak mesebeszéd a francia, belga, német munkás szociáldemokrata tüntetése.

Aki nem emlékszik már rá, ne sajnálja elővenni a könyves szekrényéből azt a régi jó regényt, ahol ennek a ma Árvában éhező huszezer embernek minden keserves nyomorúsága olyan minden időkre szóló, klasszikus igazsággal van megszólaltatva, amilyen erővel, hévvel manapság már senki sem ért a meggyőzéshez.

Es ugyanott szép, eleven képekben írva találjuk, hogyan is gyógyították ezt a végtelen, sajgó sebet „more patrio“ azok a régi jó táblalírák.

A régi jó táblalírák kivesztek már ugyan, de azért megmaradt a magyar társadalomnak az inség, a nyomor hallatára megdobbanó érző szíve, s az odanyújtja vele jóléte fölölését a nyomor enyhítésére.

Es megnyugvással fogadhatjuk a kormány intézkedéseit is, melyek azt bizonyítják, hogy a belügyminiszter gyökeresen, jövőre is kihatólag törekszik segíteni a meglévő nagy bajokon. A segélyezés csak pillanati jótétemény, egy falat kenyér, ez a társadalom föladata: a másik a mit az állam, a kormány teljesít, a vetőmagról, munkáról és keresetről való gondoskodás.

Ez az okon kétszeresen visszatetsző az a lelkiismeretlen eljárás, amivel az ellenzéki sajtó ebből a természeti csapásból kortesfegyvert próbál kovácsolni a kormány ellen.

Komolyan tárgyalni ezt a taktikát fölösleges; minden józan gondolkozású ember belátja, hogy a krumpli-termelést nem Szapáry Gyula gróf dirigálja. Világos hogy az árvamegyei inségnek sem a miniszterelnök az oka. Az inség enyhítésére vonatkozólag tett s az országgyűlésnek bejelentett intézkedései minden pártot kielégítettek.

Mindezekből az is világos, hogy az az ellenzék, mely még ezt az eszközt sem veti meg politikai küzdelemben, maga is nagyon, de nagyon inséges.

„Szivecském jövök!“

(Sürgöny történet.)

Ha valakinek van egy szivecskéje, az kedves dolog; de az már maga az édesség, hogy ha a kis kedvest még Szivecskének is hívják.

Az a csinos fővárosi kaszirnő abban a kellemes helyzetben volt, hogy neki egy ilyen dupla szivecskéje volt itt Debreczenben.

Nem csodálhatja hát senki, ha nagyon vonzotta, csábította ide Debreczenbe. Nem is tudott sokáig a csábításnak ellentállani.

Határozott, hogy ő nem tud élni az ő Szivecskéje nélkül, és tegnap édes sürgöny röpi Debreczenbe, a vágyódó szívű lánytól.

Röviden hangzott mint sürgönyhöz illik és sokat mondott, mint a szerelmes szavaktól szokás.

„Szivecske János urnak,

Debreczen.

Édesem! Holnap reggel jövök. Várj a vonatnál

Klár

Az a hidegvérű távirás szíven leköta, a kihordó pedig egykedvűen elvitte nem Szivecske urnak a fiatal hivatalnok hancum Szivecske urnak az élemedett embernek, kinek szemre való fess felesége van.

Az már régi dolog, hogy az asszonyok nagyon gyakran roszkor vannak otthon és a legtitkosabb férji csínyekhez egész váratlanul jutnak hozzá.

Mikor a távirahordó a sürgönyvel az öregebbik Szivecske urat kereste, az nem volt otthon, és így a szép asszony vette át a szerelmes táviratot:

„Szivecske János urnak!

Debreczen.

Édesem! Holnap reggel jövök. Várj a vonatnál.

Klára.

— Így vagyunk? — csodálkozott a szép asszony, hát szeretőt tartunk, kedves Szivecském?! No, hiszen majd én is ott leszek a vonatnál

Pár perc múlva toppant haza Szivecske ur.

Hallgatás. Később könyök. Végre a távirat felmutatása következett.

Es a gonosz Szivecske ur majd szétszakadt nevéttében. Es a mikor a szép asszony ámulva nézte a hűtlenségében rajta

magát azzal a revolverrel, a mit én ajándékoztam neki.

András! Kocsisunk! Kedves iskolatársam és cimborám! A könyvem kicsordul érte midőn ezt a visszemlékezést írom te rólad!

M É Z.

Írta: Hevesi József.

I.

Ha a modern novellairókat venném mintául, így kellene kezdenem elbeszélésemet:

„Adolár török-hímzésű hálókabátban ült a kandalló mellett és havanna-szivart szív (sajátságos, hogy míg maguk a novellairók rendszerint kurtaszivarokat szívnak, hőseikkel mindig havannát szívatnak), nézte a libegő lángokat. Az ablakokat, melyek be voltak szöve jégvirágokkal, a vihar zúrgatta és Adolár elmerengett a sikongó szélvészben és a tánczó lángnyelveken . . .

Nos hát az én hő-ömet nem hívták Adolárnak, hanem — Andrásnak; nem volt rajta török hímzésű hálókabát, hanem ingujjban volt; nem szítt havannát, hanem a világ legkilenczkrajzárósbab regáitását; nem ült a kandallónál, mert szobájában nem is volt ilyen divatát multa tüzhely és nem lest sem a jégvirágokat, sem a szélvihart, mert történetesen nyár volt. Nem is ábrándozott, mert más dolga akadt: a feleségét, csókol-

gatta. Szép, fiatal, aranyszőke kis feleségét, — kit csak pár hónap óta nevezhetett a magáénak.

Pár hónap! Neki csak pár pillanat! mert míg a bubánat esztendőkké nyújtja a pillanatokat is, a boldogság röpke szárnyain észrevétlenül surran tova az idő!

Ott ültek boldogan egy kis bársony kereveten. Előttük kis asztalkán, melynek fekete ébenébe antik mintázatu mozaik volt berakva kis csészében fekete kávé. Ebből szütpöltek fölvaltva egy-egy hörpantést, jól ügyelve, hogy a csésze szélének azt a helyét vigye ajkához az — egyik, — melyet a másik érintett.

Nem is igen beszéltek. Vagy ha beszéltek, nem szavakat ejtettek, ki csak tagolatlan hangokat, azokat a leírhatatlan, meg nem határozható hangokat melyekben a rajongás, gyöngédség, a kifejezhetetlen boldogság, a megdic ölt önkívület édes szórakozottsága szokott kitörni. Nem is volt az beszéd, csak csókosattanás.

András a csésze után nyúlt, — Hagyd meg nekem a cukor-alját — szólt enyelegve az asszony és aranyfürtös fejét a férj ölébe pihentette.

Ez kiűritette fenéig a mokka-esését. És aztan nézte, nézte az alját.

— Nos? — szól az asszony.

— Nincs benne cukor, — szólt kómi-kus zavarral a férj.

Összeborultak és együtt vizsgálgatták a millefleurs-rel díszített kis csészét.

Az asszony felkaczagott és a csésze tányérkájára mutatott, mely az asztalkán volt. András odanézett.

Rajta volt a három darab cukorka. Cukor nélkül ittuk, — szólt fanyarul összehuzva az ajkát, mintha csak most vette volna észre, hogy a kávé keserű.

— Hát csoda? Hiszen a mézeshetekben vagyunk?

II.

Az ajtón kopogtattak. — Ki az? — Én vagyok, a János, levele van a nagyságos urnak.

— Tedd az asztalomra. — Feleletre várnak. — Add be.

Az inas átnyújtá a levelet és eltávozott.

András átvette és meg sem nézve a borítékot, feltörte. Alig vetett a levélbe egy pillantást, hirtelen boru szállta meg nyájas arcát.

— Kitől van? — kérdezé az asszony, a ki észrevette ezt a gyors változást.

A férj hallgatott. Habozni látszott. Mintha nem is lett volna tisztában magával, mit tegyen?

— Ah, nem szabad tudnom? — szólt a nő kissé élesen.

A férj lesüté szeméit s halk hangon mondá:

— Tőle van

— Kitől?

kapott és folyton nevető férjét, az ajtón kopogtak és egy fiatal ember lép be.

— Bocsánat, de a sürgönyöm ide tévedt . . . A távirvánál értesítettek, a hol tudtomra adták, hogy az átvételi aláírás nem az enyém En Szivecske János vagyok.

Most az asszonyon volt a nevetés sora, és a míg Szivecske ur átvette a sürgönyét, megvillant az eszében a kibékítő gondolat, hogy az öreg Szivecske urért talán mégse utaznának már a kasszirnök Budapestről Debreczenbe.

(6-6-).

Napi hírek.

— **Megrázó családi tragédia** Rövid idő alatt a harmadik szenzációs eset történik városunkban és a negyedik szenzációs eset az, hogy történik valami. A kisvárad utcái nagy ékszer lopást hamar elfeledtette Szabó József esete ki Kiss Ferenczet lötte agyon ma pedig ismét egy igen szomorú és megrázó eset történt. A hatvan cserépes utcái 1342 sz. n. házában lakik Balajti Elek szabóság, családjával s anyósa és apósával együtt, kiket nemrég vett magához, hogy kényelmesebb életet biztosítson az öregeknek kik annak előtte egy tanyai földön, mint bér-lők voltak.

Balajti ma reggel 8 órakor szobájában — melyben haldokló apósa feküdt — megtöltötte flóbert fegyverét, hogy az udvari ablakkal szemben álló fán levő varjúkra löjjön.

Lövésre készentartotta a fegyverét, midőn megnyílt az ajtó s azon napam asszonya a 65 éves Geréb Mihály né nyitott be, kezén vezetve unokáit — Balajti gyermekeit. E perczen véletlenül elsült a ravasz s a golyó Balajti anyósának baloldala furódott s az öreg asszony vértől borítva összeesett.

Ez a szomorú aktus egy lépésnyire történt azon ágytól, a melyben a meglőtt

— Az én ifjúkori bünömtől, — éz átnyujtá a levelet.

— A lili?

— Igen.

A nő bele sem tekintett a levélbe.

— Mit akar?

— Zsarolni.

— Ah?

— Azt írja, ha ötven forintot nem küldök neki, a legborzasztóbbra szánja el magát.

— Mit fog tenni?

— Elárul neked mindent . . .

Az asszony felkaczagott.

— Tréfáljuk meg szegényt.

— Hogyan?

— Adj ide ötven forintot.

A férj csodálkozva nézett a ragyogó, szép asszonyra.

— Csak nem akarsz tán . . .

— Kérek ötven forintot.

A férj tárczája után nyúlt és átadta az összeget.

Az asszony odalépett az íróasztalhoz elvette a saját névjegyet és a pénzzel együtt egy borítékba tette.

Aztán csengetett s átadta a belépő inasnak

— Itt a válasz.

III

A férj odaborult lábaihoz és csókokkal halmozta el kis kacsóját.

— Látom, hogy csakugyan megbocsátottál.

A nő diadalmasan tekintett rá!

— Kárpótolnunk kell szegényt a mi mézesheteinkért.

Gerébíné férje s Balajti apósa az öreg Gerébi egy 70 éves szájalomra méltó öreg ember — haldoklik.

Azonnal orvosi segélyért szaladtak s dr. K e n z l e r J ó z s e f orvos nyújtotta az első segélyt. Az esetről azonnal értesített rendőrség megjelenvén a helyszínén, valóban megrázódtató látványnak volt tanuja, mert ekkorra már odaérkeztek a meglőtt öreg asszony s a haldokló férj többi gyermekei s Balajti neje is őket gyermekeivel, szívet csavaró látvány volt nézni a haldokló öreget, a meglőtt asszonyt s Balajti nejét gyermekeivel karjain, kik mindannyian szívetrázóan sirtak a megtörtént szerencsétlenség felett. Az öregasszony életbenmaradásához kevés a remény. Balajti Elek önként jelentkezett a kir. ügyészségnél.

— **Elhalasztott hangverseny.** A debreczeni kereskedelmi akadémia ifjusága által f. hó 19-ére tervezett hangversenyyel egybekötött táncestetély közbejött akadályok miatt egyelőre elmaradt.

— **Halálozás.** Mély fájdalomtól megtört szívvel jelentjük felejthetetlen nagybátyánk és szeretett rokonunk néhai Szalvendi János nyugalmazott m. kir. államvasúti tisztviselőnek folyó hó 3-án d. u. 3 órakor, életének 65-ik évében rövid szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. Drága halottunk földi részei folyó hó 5-én d. u. 2 órakor fognak, a Kis-Várad-utca 2101. számú halottas háznál, az ev. ref. egyház szertartásai szerint tartandó rövid ima után a czepléd-utcái sírkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtszertésért rokonainkat, kartársait és jóismerőseinket bánatosszívvvel meghívjuk. Debreczen, 1892. márczius hó 4-én. Tóth Kornélia, Tóth Ödön, mint huga és öcsese. Béke hamraira.

— **Az utcai elemi iskolák építésére** hivatott vegyes bizottság, mely fele részben a debreczeni ev. ref. egyház, fele részben pedig a város kiküldötteiből áll, újból megalakul. A presbiterium a maga részéről már elébb megválasztotta a tagjait s erről értesítette a városi tanácsot. A tanács pedig a város részéről tagokul Simonffy Imre polgármestert, Kovács Sándor t. főügyészt, Szabó József főszámvevőt, Balogh Mihály főmérnököt, dr. Sárvány Gyula t. főorvost, akik eddig is benne voltak a bizottságban, továbbá mint új tagokat Körner Adolf tanácsnokot és Stáhl Géza mérnököt nevezte meg.

— **Vége a korcsolyázásnak.** Szikszay Gyulát a jégpályával annyiszor felültette az idén a szeszélyes időjárás, hogy elhatározta miszerint a csikorgó hideg dacára többé nem készített jégpályát. E szerint az idén vége a korcsolyázásnak.

— **Színház.** Tegnap a „Genuai dudás” című, una mas meséjű s kevés értékű zenéje miatt máshol már a műsorról lekerült operet tet adták elő. A darab meséjével, mely a legsablonszerűbb á l r u h á n alapuló félreértés recipéje szerint készült, foglalkozni sem érdemes. Azt a kevés komikai elemet s a még kevesebb zenei szépséget ami nagyító üveggel felfedezhető a darabban, szereplők igyekeztek kiaknázni.

— **Halál a thea-estélyen.** Megrendítő eset történt kedden este Diószegen. Az ottani kisedővoda szokásos thea estélyére gyűltek a vendégek, de az estélyt egyszerre sájnálatos katasztrófa zavarta meg. Theázás közben, mialatt a vig beszélgetés folyt, a társaságban jelenlevő Timmel Gusztávné urnó h a l o t t h a l v á n y r a v á l t é s l e f o r d u l t a s z é k r ö l. A vendégsereg riadva futott hozzá. Egyszerre kettévágták a vig zajt. A szerencsétlent a pamlagra fektették: orvosért futottak. De hiába. Rögtoni s z i v s z é l h ü d é s ö l t e m e g. A hirtelen elhunyt nő leánya, Erzsébet, épp

Nagyváradon időzött, hogy a postatanfolyamon vizgázzék. Szerdán délben örömmel tért haza a családhoz, melynél lakik, dicsekedve, hogy jóformán tulesett a vizgán. Akkor adták tudtára a szomorú hirt, hogy anyja halva fekszik. A szegény gyermek magankivül volt bánatában. A vizgát félbeszakítva utazott anyja temetésére.

— **A debreczeni ügyvédi kamara:** dr. J á s z a y Armin ügyvédet Kisujszállítás székhelylyel a kamara lajstromába folytatólag fölvetette; ellenben M a g y a r Lajos hajdudoroghi ügyvédet — elhalálózása folytán — ugyanabból kitörölte; irodája részére gondnok kirendelésének szüksége fenn nem forgott.

— **Dalestély.** A városi dalárda t-gnap tartotta meg szokásos dalestélyét a Bika vendéglő dísztermében, oly óriási számú intelligens közönség előtt, a melyet városunk intelligentiájából csak is a dalárda tud összegyűjteni. A kedvezőtlen idő dacára úgy megtelt a díszterem a közönséggel, hogy a folyosókra és páholyokra is több jutott az elégnél. Valóban e dalestélyek az intelligens családok találkozói, a hol minden feszesség elenyészik, mintha mindnyájan egy nagy családnak tagjai volnának. Epen ez a családiasság teszi kedvelté ezen dalestélyeket s mert az itteni megjelenés minden pompát, minden nagyobb költekezést kizár, ma már a család pák is kezdenek rá jönni, hogy jól mulatni kevésből is lehet. Külömben a dalestélynek az is kiváló érdekét kölcsönzött, hogy pár darabot előadott a dalárda azokból is melyeket majd az országos versenyen fog énekelni. Ezután következő dalestélyeken különben mindég vesznek fel egy párt a műsorba az országos verseny darabjai közül, hogy a közönség is megismerje azokat. A mi az előadást illeti, arról ez uttal is csak dicséretet mondhatunk s a közönség zajos tetszés nyilvánításai között majdnem valamennyit ismételnök kellett. Hátha még olyan esendben élvezhettük volna az előadást a milyet az valóban megérdemelt! — de hát több nő volt ott kettőnél! Nagy hatást ért el D o n o g á n István ur egy népdal egyveleg eléneklésével, melyet annyiszor ujrattak, hogy más embert fele is kifárasztott volna, kapott is érte megérdemelt tapsot és éljenzést, no meg egy csomó munkát, mert most már csak győzze leirogatni az elénekelte dalokat azoknak a hölgyeknek, a kik őt ott erre nyomban felkérték. A sok ismétlések miatt aztán a táncz csak éjtől felé vehette kezdetét, de akkor aztán annál nagyobb tüzzel is folytatták azt; a hangulat olyan derült, a jókedv olyan általános volt, hogy bizony az öregje is járta ott nem csak a fiatalja. A kiszolgálásra nem volt panasz, hanem az árjegyzék, a budapesti „Hungaria” fehér terítékére emlékeztet. Hanem hát erről nem tehet a dalárda s az ilyen reminiscenciák azért nem veszik el a kedvét a közönségnek — de ne is vagyék! A táncznak reggel felé lett vége s a közönség azon óhajtsákkal távozott, hogy bárcsak mielőbb ismétlődnék ez a kedves mulatság. Tudósítunk a jelen volt leányok közül a következőket írta össze: Bodó Juliska, Biró Ilonka, Birinyi Birike, Báthori Mariska, Baranyi Juliska, Beyer Ilonka, Behmmele Kornélia, Borsovay Róza és Berta, Csúrka Mariska, Czapek Viola, Draveczky Margit, Debreczeni Irma és Ilonka, Elitz nővérek, Fehér Mariska, Gréf Margit, Jeney Aranka, Mácsay nővérek, Medgyessy Gizella, Rab Mariska, Róbert Luiza, Herczer Esztiike, Kádár Mariska, Publik Aranka, Pásztor Sarolta, Polgár Teréz, Peleskey Emma, Szabó Margit (Derék), Simon Gizella, Schiesz Anna, Steinacker Viola, Ujváry Ida, Ujtalussy Teréz, Walter Etelka, Weidner Erzsike stb.

— **„A debreczeni jótékony nőgyelet”** 1892. Márcz. hó 7-én d. u. 4 órakor a város háza nagy tanácstermében kiállítás rendező bizottsági ülést tart. Tárgy: Megalakulás: teendők megállapítása.

— **Nagy karamból.** Ez a nagy karamból a magas mennyekben történt. Zakatoló vasmozdonyoknál gyorsabban haladó csillagok

tették meg azt a bolondot, hogy összeütköztek. Január hónap végén ugyanis a gönczöl-székér táján egy új fényesen tündöklő csillagot vettek észre. Az edinburghi csillagvizsgálóban látták meg először az új égi testet, mely husz napon át folyvást fényesebben világított, míg február végén fényintenzivitása csökkenni kezdett. A csillagászok arra következtetnek, hogy két égi test összeütközött s a csillag fényét az összeütközés következtében kigyuladt gázok okozták. E hír hallatára boruljanak le a hívők és kérjék az eget, hogy vigyázzon jobban az ő forgandóságaira, de különösen a mi szegény földünkre.

Egy nyomdász öngyilkossága. A Petherfa-uteza nyugalmát ma egy öngyilkossági eset zavarta fel: Hanula Károly nyomdász segéd szíven lötte magát. — Hanula Károly huszonegy éves volt s a város nyomdájában dolgozott, hol igen tisztességes keresete volt, amennyiben 60 forintot is megkeresett egy hó alatt. Most a gépmesterséget is tanulta. A fiu éppen most állott sor alatt s a sorozáson nem vették be. Együtt lakott barátjával Kapross Samu nyomdászszal a Komlóssy-féle házban. Ez a Kapross szintén most állott sor alatt és be is vették katonának. Már a sorozással együtt jár az, hogy e hadkötelesek e napon mulatnak. Ezt Hanula Károly annál inkább megtehetette, mert va gyonos fiu volt s a debreczeni árvaszék 9200 forintját kezelte. Hanula és jó barátja Kapross tegnap este 9 óra után haza mentek és lefeküdtek. Akályhában még égett a tűz, de a gyertyát kioltották. Ez időben Kapross gyanus szerzegést hallott, mely nagyon hasonlított ahhoz, midőn egy pisztoly sárkányát felhúzzák, vagy egy revolver ágyának csapját kinyitják, hogy töltényt tegyenek bele.

— Mit csinálsz? — kiáltott barátjára az ágyban — nekem úgy tetszik, mintha revolver volna nálad.

— Nem szégyenled magad — mondja vissza Hanula — éppen most soroztak be katonának és félsz egy revolvertől?

— Hát csakugyan revolver? Mondd, mit akarsz vele?

Ebben a perczen eldördült a revolver és Kapross kiugrott az ágyból és segítség után kiabált. Mire az emberek elősiettek, Hanula már akkor szó nélkül meghalt. Mint dr. Balkányi Ede orvos konstatálta, a lövés, mely a testet össze is égette, éppen szíven találta a fiatal nyomdászt és rögtön halálát okozta. Hagyatékában találtak meg egy levelet, mely végrendelet-számba megy, amennyiben vagyonának elosztásáról gondoskodik benne.

A levélben elmondja, hogy nyolcz hónap óta az élet rá nézve nem élet és annyira sem becsüli azt, mint a kifacsart citromot. Azt egyáltalában nem mondja meg, hogy miért: szerelmi bánat, vagy életuntség miatt. Vagyonából 6000 forintot hagy a „Zsuzsa néjének“, a többit más-más helyre hagyja, így a debreczeni könyvnyomdászok önképző egyesületének 100 forintot, a szegényeknek 200 frtot hagyományozott. Temetési költségekre 1000 forintot rendelt.

Az öngyilkos „Zsuzsa néjét“ Hanula Zsuzsánának hívják s mint elnyomorodott asszonyt, a szegények kórházában gondozzák férjével együtt s most a végrendelet kihirdetéséhez „hatósági segélylyel“ kellett felhozni a városházára, — a hol nagyban sajnálkozott az öt jólétbe segített öcsés esetén és kinyilatkoztatta, hogy a végrendeletkezésben megnyugszik s a 3000 frt hagyományozását a többi rokonok és jótékony ezélokra a világról sem kifogásolja.

Hanula Károly holttestét nem fogják felboncolni, mert az öngyilkosság határozottan konstatálva van a saját leveleivel. Temetése holnap délután 3 órakor lesz.

— Az új tél. Jó Saturnus apó elszündikált s egyszerűen felrettenvén álmából, észrevette, hogy még mindig tél van. A rézkosa nyelére pedig az vala felrovátkolva, hogy elég napokig volt már tél. — Nosza elküldte a földre „Tavaszhugomat“, hogy hogy melegségével oszlassa el a havat s a

Szikszay-féle korcsolya pályáról a jeget, mert már bizony Istók, akarom mondani „bizony-jupiter“ tavasznak kell lenni. „Tavaszhugom“ le is jött a földre és bájoló sugárköntösével csinált itt olyan locspocot, hogy majd bele fultunk; az ibolyákat felültette földfészkekben s az übercezihereket elővarázsolta azokról a helyekről, hol téli álmukat aludták, mint a medve. Tél apó azonban panasza ment Jupiterhez, felusztva Saturnus ellen a sok kalendárium-csinálót, a kik nagy zajt csaptak a Tél apó uralmának ilyen megrövidítése ellen. — Jupiter igazat adott neki s ráparancsolt a mindenek apjára az „Idő“-re, hogy ne „izéljen“. Saturnus váltig szabadkozott, hogy az ő fokosa nyelére másként van felírva. De Jupiter visszaient keményen, mintha valami magyar főhivatalnok volna, mire aztán Saturnus duzzogva azt mondta: Legyen hát lud ha kövér. Es ismét leküldte a trójáról megfosztott Tél apót, ráparancsolván keményen, hogy ő is kemény legyen. Télapó is mérges volt s olyan csikorgó hideget zúdított a nyakunkba, mielő még talán tél közepén sem volt. Neki bomlasztotta Boreast, az északi szelet, hogy minél erősebben verje az emberek képéhez a szálíngózó hava. Így történt aztán, hogy a menyei szépitőszert, a márciusi havat most a zord északi szél szállítja le földünkre.

— **Uj orvos.** A debreczeni orvosi kar jeles képzettségű fiatal orvossal szaporodott: Dr. Szalay Béla, aki eddig dr. Antal Géza assistense volt s a budapesti Rökus kórházban működött mint alorvos, Debreczenben telepedett meg s praxisát már megkezdte a czepléd-utezai Patay háznál.

— **Az allamfogházba.** Szikszay Gyula, a Margit-fürdő tulajdonosa, tartalékos huszár főhadnagy párbaj-vétségeért 2 heti allamfogházra ítéltetett. Szikszay holnap utazik el a szegedi allamfogházba, hogy a két hétjét a magy. kir. allamfogházban leülje.

— **Az 1848-49 évi debreczeni honvédegyület.** „Margit Fürdő“ nagytermében f. 1892. évi március hó 15-én este 7 órakor zártkörű táncvizalmat rendez. Belépti jegyek személyenként egy frtjával előre is válthatók ifj. Pájer József ur kereskedésében és a táncestély napján a pénztárnál. A tiszta jövedelem a 13 honvéd rubázata költségei fedezésére fordítatik.

— **A városháza kibővítése.** Bészler Lajos tanácsnok már elkészült a városi hivatalok számára szükséges helyiségek kimutatásaival s beterjesztette azt a tanácshoz. — Száznál több teremre és hivatali szobára van szükség hogy a jelenleg is a városházán lévő hivatalokon kívül még a rendőr főkapitányságot, a négy kerületi kapitányságot, a tisztí ügyészeket, az árvaszéki ülnököket és a bejelentési hivatalt elhelyezhessék. Bészler Lajos jelentését a tanács kedden d. u. fogja tárgyalás alá venni rendkívüli ülésen.

— **Hangverseny az árvamegyei inségesek javára.** A felsőmagyarországi, különösen pedig az árvamegyei éhínséggel küzdő lakosság nyomora országsszerte fölébresztette a jótékony társadalom részvétét s a társadalom-körölte a kormánynyal, hathatós segédmezzel igyekezik a nagy nyomorúságot enyhíteni. Mindenféle megindultak a gyűjtések színelőadások, hangversenyek tartatnak az inségesek javára. A debreczeni dalegyület is elhatározta, hogy a jövő héten hangversenyt rendez az árvamegyei éhezők felségelésére. A dalegyület a hangversenyre megnyerni Réti Laura kisasszonyt és bizik benne, hogy a színigazgató a jótékony célra való tekinthető készségeesen megengedi, hogy primadonnája a színpadon kívül is énekelhessen a közönség előtt.

— **Hymen Dr. Kiricz Viktor** lipótvérsecei ügyvéd és tartalékos hadnagy eljegyezte Pollacek Karola kisasszonyt, Pollacek Lipót helybeli fakereskedő leányát.

— **A debreczeni dalárda** körében felmerült az az eszme, hogy a dalárda az árvamegyei inségesek javára hangversenyt rendezzen, s e tárgyban már holnap délután ülést fog tartani a dalárda választmánya.

— **A bikák kimustrálása.** A törzsgulyabeli bikákat holnap szombaton d. u. 4 órakor fogják kimustrálni a Csödörös epreskertben. A felügyelő és gazdasági bizottságok tagjai és érdeklő gazdák ezen eljáráshoz lapunk útján is meghívotnak.

— **A sorozás** eddigi eredménye a következő: Az első korosztályban felhiva volt 307 hadhőteles, a kik közül besoroztak az ajánlás és beosztás fenntartásával 71-et; felülvizsgálatra küldtek 13-at. A második korosztályban fel volt hiva 246 hadköteles kik közül besoroztak 33-at és felülvizsgálatra küldtek 17-et.

— **Érdekes temetés** volt tegnap Hatházon Ekkor temették el a kutbeomlás áldozatait: Szabó József kutász mestert és Csapó Gergely földművest, a kik Simon Gábor tanyáján estek áldozatul a kutatásnak. Az előjáróság vasárnap reggel huzatta ki őket és kedden délelőtt volt a temetés. Az esetről értesített debreczeni kir. törvényszék a hivatalos boncolásra kiküldte Kolbenhayer Kálmán törvényszéki jegyzőt és Varga Géza kir. törv. orvost. A kiküldöttek éppen akkor értek oda, mikor Szabó Lajos hatházi lelkes a két áldozat temetését végezte. A törvényemberei nem akarták a szertartást megháborítani s vártak a csikorgó hidegben mindaddig míg annak vége nem lett. Ekkor kikisérték a temetőbe a két halottat s mikor már a sirba akarták tenni, közbeléptek, elvitették s véghezvitték rajtuk a hivatalos boncolást, melynek utána át adták őket az anyaföldnek.

— **A gyilkos.** Szabó József gyilkossági ügyében a vizsgálat vezetésével Harsányi Gusztáv kir. törvényszéki bíró bizatott meg, a ki a kihallgatást a napokban meg fogja kezdeni.

— **Kedélyesség a vidéken.** A dalárdisták — az egyik nagy vidéki városban — „nagy farsangi jelmez, estély“ tantását határozták el, a melyre meghívotkat is küldöztek szét és pedig elég szigorú megválogatással. Az uri emberek által uri emberek számára rendezet mulatság rendezőbizottsága a bál előtt való napon — hogy mi okból, azt nem lehet tudni — a helyi lapokba „Szíves értesítés“ czim alatt egy-egy kis közleményt iktatott be, a melyben azt írta, hogy: „a rendezőség szükségesnek tartja kijelenteni, hogy a program a magasabb illemes műélvezeteknek megfelelő létszen s így a t. közönség semmi csunyaságtól sem tarthat.“ J. hogy még nem tette hozzá ezt is: „a hölgyek minden vesztély nélkül magukkal hozhatják tizenhat-tizenhét éves leányaikat, valamint — ékszerüket is.“

Vegyes hírek.

* **A nyul nyakkendője.** Egy falusi paraszt-asszony disznót hajtott a városba, hol azt szerencsésen el is adta 40 frtért. A pénzt szokás szerint bekötötte keszkenője csücskébe s vigan ment hazafelé. Utközben egy bokorban nyulat vett észre, mely valami hurokba beleakadva, hasztalau erőlködött szabadulni. Az asszony örülve a váratlan nyulpecsenyének, kibontotta az ugrifülest a hurokból és saját keszkenőjét kötve a nyakára, beledugta kosarába. Hazaérkezve, előhívta férjét s a háznépét, hogy megmutassa nekik a vadat. Ez azonban úgy látszik csak erre az alkalomra várt, mert amint az asszony a kosár födelét fölemelte, kiugrott s a nyitott ajtón keresztül elmenekült. „Utána! utána!“ kiabálta az asszony s üldözőbe is vették valamennyien, de biz azt nem bírták elfogni. Eltűnt — a nyakára kötött keszkenővel és a 40 frttal együtt. A paraszt — mit tehetett egyebet? — asiránczó asszonyt jól eldöngötte.

* **A parlamenti reform** Bácskában. Bácskából egy józú sváb-históriát iriak. Az egyik tulajdonilag református és lutheránus svábokból álló közönségben a kormánypárti jelölt nagyban erőlködött, hogy a nehéz eszjárásu és gyanakvásra hajló választói gyülekezete előtt világossá tegye a kormánypolitika jóságát. Többi közt nagy nyomattékkal hirdette; hogy „a kormány a parlamentet reformálni akarja; die Regierung will das Parlament reformiren!“ — A jelölt nagyban megütődött mikor erre a szóia viharos „éljen“ tört ki,

holott tudnivaló, hogy a klotür mellett még a svábok sem nagyon lelkesednek. Nem tudta mire vélni a dolgot. Még jobban meglepte azonban, mikor a publikum másik fele azon kezdett hadonászni, hogy kell wir brauchens nicht! A megszorult jelölt ismételte a nagymondást ugyanazzal az eredménnyel. Adolognak egy kövér, borotvált képű választó vetett véget, a ki hangosan belekiabálta: „akkor legyen legalább a fele lutheránus!” A svábok úgy értették a „parlament reformálását”, hogy a kormány a képviselőket református hitre akarja átteríteni. — Ugy látszik, ezek a svábok egyenes leszármazói azoknak az 1848-as sváboknak, a kik a sajtószabadságot (Pressfreiheit) óriási tetszés-zajjal fogadták s mikor megkérdezte a szögabiró, hogy tudják-e hát mi az a „Pressfreiheit”, akkor így válaszoltak:

— Wis! mer schon! Jetzt könn' mer in der Oelmühle umsonst pressa lasse! Tudjuk már! Ezután az olaj-malom ingyen sajtoltak!

Irodalom.

A „Csók” szerzőjét a „Magyar Gênioz” elhódította a német muzsától, s így Dóczy Lajos, irodalmunk fénylő alakja, édes anyanyelvünkön fogja ezután megírni azokat a gyönyörű szép csevegéseket, melyeket eddig németül írt meg. A „Magyar Gênioz” eme vívmánya kétségkívül fényesebb tette érdemeinek koszoruját, mert Dóczy meghódításával kiváló szolgálatot tett a magyar irodalomnak is. A Magyar Gênioz legújabb száma meggyőzheti az olvasót arról, hogy a pazar fényvel való kiállítás teljes összhangban van a szellemi rész gazdagságával. Itt Dóczy „Uj Csillag” című elbeszélése, ott pedig az új képviselőház megnyitására szóló remek fényképfelvétel s a képviselők arcképsorozata valóban feltűnést kelthetnek. A címkép a negyedszázados évforduló alkalmával azt az aktust mutatja, mely 25 év előtt a trónbeszéd felolvasásakor lefolyt.

Lampel Róbert kiadásában megjelentek a következő érdekes tanügyi munkák: Latiniskola klasszikusokhoz való praeparatio. A vállalatot egyik legjelesebb filologuunk, Dávid István szerkeszti. A most megjelent négy füzet tartalma: 1. M. Tullii Ciceronis Orationes selectae XIII Magyarázta Dávid I. 2. C. Sallustii Crispi Bellum Jugurthinum. Magy. Kapóssy Luczián dr. 3. Cornelii Taciti Annales. Magy. Fodor Gyula. A 4. T. Livii ab Urbe Condita libri. Magy. Dr. Fodor Gyula. Egy-egy füzet ára 25 kr. Francia nyelv tan. Iskolai magánhasználatra. Bartos és Chovancsák állították össze. Ára 1 frt. Lélektan és logika írta dr. Sárfy Aladár. Tankönyv ugyan de ezért a művelt közönség is használna forgathatja. Ára 1 frt.

Közgazdaság.

Dohány-termés. Tetőtlenről írják hogy a dohánytisztítási munkálatok befejeztettek — és az anyag a dohánybevéltő hivatalokhoz is beszállított. A dohány úgy minőség, mint mennyiségre nézve jól fizetett. Kataszteri holdanként adott 8—10 métermázsát; a beváltási árak 19—24 frt között ingadoztak.

Tisztelet adassék a magyar sertésnek. A jó németek, úgy látszik, kezdnek nem nagyon bizni az amerikai sertésekben, melyet a híres „disznó-városból”-ból, Cincinnati-ból kapnak. Fölkérték a magyar kereskedelmi minisztert, hogy tegye meg az érdekükben az óvó intézkedéseket. Ugyanis hogy a Magyarországba oda exportált sertéseket rendszabályozza meg, nehogy aztán amerikaiak nézzék azokat is. Ebben az ügyben aztán rendelet

érkezett az összes törvényhatóságok részére, mely szerint a külföldre, különösen Németországba küldött sertések mellé egy magyar és német nyelven kiállított bizonyítványt csatoljanak a hatósági állatorvos lattanózáásával.

A hamu mint trágya A hamut úgy az árpa, mint a répa alá csakis azon esetben lesz célszerű alkalmazni, ha az elhúzás után alászántatik, vagy grubberrel lesz a talajba keverve, mert különben a hamu két leghatékonyabb alkotórészét a káliumot és a foszfort a talaj legfelsőbb rétege lekötöti és így nem juthatnak azon mélységbe, a melyben a növény gyökerek zöme kifejlődik a hatás tehát nem lesz kielégítő.

Az orosz kivitei tilalmak. Ujabban az a hír merült fel, hogy az orosz kormány megakarja engedni a balti kikötőkben főlhalmozott zab kivitelét. Ezzel szemben azt jelentik a Magyar Értesítőnek Szent-Pétervárról, hogy az orosz czár nem hajlandó még ama tíz millió pud zabkészlet kivitelét sem megengedni, a melynek főlhalmozása a kikötők mentén januárban történt. E készlet egy részét az inségesek részére fogják megvásárolni. Más részről ellenben azt jelentik, hogy a Kaukázusból a kukorica kivitel valószínűleg legközelebb megengedik, a zab-exportot illetőleg pedig a tanácskozásokat elhalasztották.

CSARNOK.

Luce asszony.

Theuriet Andrétől.

Életem számtalan örömteljes s szomorú emlékei közül, elmondok ma egyet, mely ösrégi időből ered, mikor még gyermek voltam, mely a Provençe napjának sugaraival váratlanul fölébredt bennem.

Ujra látom a régi házat, melyben akkor a kelet egyik városában laktunk, a szobát az első emeleten, a hol don Quixottet olvastam s a széles kölépcsőt, honnét a földszinti lakókat nézegettem. Ujjonnan érkezettek voltak. Az ur Pascal, egy szomszédos gyár vezetője volt. A mennyire visszaemlékezem, körülbelül negyven éves lehetett, nyers, kevés beszédű s közönséges szellemű ember volt. Pascal asszony, vagy mint rendszeren nevezték, Luce asszony éppen ellenkezője volt.

Fiatal, élénk, negédes provençei nő volt kissé tájszóllással beszélt, mi azonban zeneszerűleg hangzott rózsás ajkairól s kitűnően illett barna szeméhez, bágyadt arcszínéhez és fekete kondor hajához. A férj egész nap távol volt s a fiatal nő egyedül volt otthon. Idegen lévén e hideg vidéken, hol a nap gyéren hatol át a köd leplen, nagyon látszott unatkozni. Többször, ha véletlenül az ajtó nyílt, láttam a kereveten hanyagul feklődni, regényt tartva kezében, vagy karját lecsüggesztve. Fáradt szomorú arczkifejezése következtében a legélelkenben érdekeit e tövestől kitépött déli nővény. Szépnek s csábítóknak találtam, annál is inkább, mert azon ingerrel birt előttem, melyet minden idegen országból való nő gyakorol a gyermeki kedélyre.

Már egy nyolcz éves fura is hat, az örökké nőies. Képzeldő tehetségem lángra gyult ezen ragyogó szemű, előkelő járású s zeneszerű hangú idegen nő láttára. Folytonosan ajtaja előtt időztem s igyekeztem bepillantani, boldognak érezve magam, ha arra mentemben nyájas tekintetet kaphattam tőle, ruhája subogását hallhattam, vagy beszivtam a jázmin illatot, mely öltözékéből kiáradt.

Egy olyan én korombeli kölyök szervezetében ezen tuliner romlott korai érettség jele volt? En ellenkezőleg hiszem hogy egészséges gyermekekben is nagyon korán feltámad a nemi különbség sejtelve. Eleven izgató érzékekkel bíró fiúk már korán réjtélyes izgatótságot éreznek egy szép nő érintésére. Nem egy őszinte olvasó igazán fog adni nekem, ha

megvizsgálta emlékeit, bizonyára ily érzésnek nyomait fogja megtalálni.

De legyen bármiként, új szomszédnőnk egyszerűsége nagy izgalomba ejtette agyamat, s csak idő kérdése volt, hogy Luce asszony figyelmessé legyen ul imádójára. Nem voltak gyermekei s e miatt unatkozott. Pajkos csinjeim mulattatták, s mindinkább foglalkozott velem. nemsokára kinyilvánított kedvence lettem. Ha hozzá mentem, mindig el volt téve számomra valami nyánság. Mesélésre birt s csevegésem láthatólag szórakoztatta s mindig be kiáltott magához, ha az iskolából jöve elmentem ajtaja előtt. Sőt még szülőim beleegyezését is kinyerte arra nézve, hogy minden szabad esütörtökömöt nála tölthessem.

Ezen esütörtökök bájoló voltak és mindig türelmetlenül vártam azokat.

Együtt reggeliztünk az ebédelőben, melynek repkényvel befutott ablakai a kertre nyíltak. A szomszéd nő kissé nagyon is sokat fordított az evésre s a déli étkeket oly füszeresen készítette, melynek idegenszerűsége inkább fantáziámat mint számpadlását ingerelte. De szerettem nézni, mily jóízűen kóstolhatta háziasszonyom ezen exotikus ételeket. Eppen vele szemközt ülve, elvoltam ragadtatva azon keestől, melylyel a késsel s villával bánt, a korálhoz hasonló piros, s fényes ajkától s fekete pilláitól, mely majdnem elfőlte szeméit. Szája szögletében egy kis barna lenese volt, mely gödröskében tűnt el, ha nevetett. Bal karján karpereczet viselt, melyről egy medailon s több pénzdarab csüngött le, mely minden mozdulatára csörgött, — mind ez apróság ingereltek s elragadtak.

A reggeli után visszamentünk a lakó szobába, a hol egy zongora állt, e ház egyszersmint szalonul s boudoirul is szolgált. Aztán végig hevert pamlagán, lábait ruhája ránczai által befűdve, s megegedte nekem, hogy mellette üljek, mialatt azon kor egyik feltűnést keltő regényét olvasta, például: „D'Harmental lovagot” vagy „az ördög naplóját.”

(Folytatása köv.)

Nyílt-tér.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására hozni, hogy az eddig Beke László czég alatt fenállott

NŐI és FÉRFI DIVAT ÜZLETET

megvettük s a még raktáron levő árukat

gyári áron

alól árusítjuk el

tisztelettel

Erdélyi és Buzágh.

Fedeztetési hirdetés.

„RONTÓ”

angol telivér sötét pej, jegytelen mén, apja Verneuil, anyja Lione (Blaskovits Ernő ur nevelése) fedez Pocsajban, Szunyogh Zoltán-nál, — idegen kanczákat 15 forintért.

Szőlő vessző.

fajtiszta, ősszel metszett, érett, homok szőlő telepítésre alkalmas ugyanint:

50 000	Chasselas blanc és rouge	16 frt 50 kr
14 000	Piroz tramini	8 — 50 —
10 000	Muscat lanel	16 — — —
15 500	Rajnai rizling	8 — 50 —
3 000	Vörös muskatály	10 — 00 —
5 500	Rakszőlő	8 — 50 —
14 000	Carbenet franc	8 — 50 —
6 000	Sauvignon blanc	8 — 50 —
14 000	Méres fehér	8 — 50 —
70 000	Olasz rizling	8 — 50 —
10 000	Furmint	8 — 50 —
27 000	Fehér bakar	7 — — —
11 000	Piros bakar	8 — 50 —
11 500	Beregi rozsás	8 — — —
7 500	Fehér gohér	8 — — —

ezzenként kapható Sósuton Fehér megye

Meisels Lajos.

gyógyszerésznél.

Uj posztóraktár!

Tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy az egész országban oly nagy hírnévnek örvendő **BRASSÓI GYAPJUPOSZTÓKBÓL** a közelgő tavaszi idényre nagy választéku raktárt rendeztünk be szazokat a valódi tiszta gyapju minőségben igen olcsón árusítjuk el.

Szabó Lajos fia

Debreczen, Rózsatér.
Mintákat kívánatra készséggel küldünk

Nincs többé köhögés.

Mell és tüdőbaj ellen.

Dr. med. FÁYKISS

Szepszi kárpá i n övénykivonata

Egy üveg ára használati utasítással 75 kr. CZUKORKA 1 dobozzal 35 kr 1 csomag 20 kr. THEA Egy csomaggal 50 kr. kis 25 kr. Tizenöt év óta legjobb eredményel használtak köhögés rekeség, katarrhus, hökburut, náthaláz (influenza), szük mellűség, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy Kri tóf”-hoz címzett gyógyszerésztárában Budapesten továbbá Török Józsefnél, király u. 12. Debreczenben: Dr. Rotschnek Emil — Tamássy Béla gyógyszerész uraknál.

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek

Bor-kivonat.

Kitünő egészséges bor azonnali elkészítésére, mely a valódi természetes bortól nem különböztethető meg, ajánlom ezen elismert különlegességét.

2 kiló ára (elég 100 liter bornak) 5 frt 50 kr. Vény ingyen hozzáomagoltatik. Legjobb sikerért és egészséges készítményért kezeskedem.

Spiritus-megtakarítása

elérhetni felülmulhatlan pálinka erősítő. essenciával; ez a italnak kellemes, izlésses zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható 1 kiló 3 frt 50 kr. (600—1000 literre, használati utasítással együtt).

Ezekon kívül ajánlok mindenféle essenciát, rum, cognac, finom liqueurök stb.-hez felülmulhatatlan jószágban. Vények ingyen hozzáomagoltatnak. Arlapok bérmentve.

Karl Philipp Pollák.

Essenen Specialitäten-Fabrik in Prag.

Szerény képviselők kerestetnek.

Magyar kir. államvasutak üzletvezetőség Debreczen.

5495. szám.

Pályázati hirdetmény.

Kavicsszállításának biztosítása iránt.

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége az alábbi táblázatban kimutatott és 1892. évben szükséges rostálatlan folyam, illetve bányakavics kiszállítását biztosítani szándékozik.

Osztály- mérnökség	Vonalszakasz, melyre a kavics szállítatik	A kavics szállítatik		Jegyzet
		az Ung folyó medréből Ung- váron	A szőlős végárdói kavicsbányából T.-Ujlak és N.-Szőlős állomások között.	
S.-A.-Ujhely-Munkács	S. A.-Ujhely-Bátyu Munkács		3000	
Nagy-Szőllős	Bátyu-Huszt		4000	
Nagy-Károly	Debreczen-K.-Majtény		3000	
Szatmár	K.-Majtény-Királyháza		5000	
Sziget	Huszt-Sziget		600	
Zilah	N.-Károly-Zilah		4000	
Ungvár	Ungvár-Kemecse	4000	—	
Nyiregyháza	Kemecse Nyiregyháza-M. Szalka	1000	—	
összesen:		5000	19600	

A táblázat magában foglalja a biztosítandó mennyiségeket és azon vonalrészeket, melyekre a kavics kiszállítatni fog.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál érvényben álló 1876. évben 24722. sz. a. k. általános szállítási feltételek alapján eszközöndő.

A szakmány-egyezmény és abban foglalt szállítási feltételek alólirott üzletvezetőség pályafentartási osztályánál a hivatalos órákban betekintheők.

Az ajánlatok az 50 kros bélyeggel és a rendes címzésen kívül még ezen külczimmettel „Ajánlat 5495/92. számhoz, kavics szállítása iránt” ellátva 1892. évi Márczius hó 15-ike déli 12 óráig hivatalunkba beadandók, vagy posta útján beküldendők.

Az ajánlatot az egész kiirt mennyiségre, vagy külön-külön az egyes bányára is lehet tenni.

Bánatpénzül a két bányára együtt 500 frt, illetve az ungi folyó bányára 125 frt és a szőlős végárdói kavicsbányára 375 frt készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, — melyek a napi árfolyam 90%-kával vétetnek számításba 1892. márczius hó 14-dike déli 12 óráig a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál leteendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlitendő és arról nyert elismervény azonban nem csatolandó az ajánlathoz.

A nyertes pályázó köteles a letett bánatpénzt a nála f. évre biztosítandó mennyiség ajánlati árral számított értékösszegének 10%-ára kiegészíteni, — miről nyertes írásbelileg fog értesítettetni.

A m. kir. államvasutak részére határozottan fentartatik a jog, hogy az ajánlatok között szabadon választhasson.

Debreczen, 1892. Február hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnymot nem díjaztatik.)